

Konrád T. Lewandowski - OHENĚ

(Ogien)

Motto:

"Pomysli si lidi jako v podzemním obydlí, podobném jeskyni (...) již od dětství žijí spoutáni na nohou i na šíjích, takže zůstávají stále na témže místě a vidí jediné dopředu, ale nemohou otáčet hlavy, protože jim pouta brání; vysoko a daleko vzadu za nimi hoří oheň (...) Takoví lidé by jistě neviděli ze sebe samých ani ze svých druhů něco více než stíny, vrhané ohněm na protější stěnu jeskyně. (...)

Nuže pozoruj, jak by to asi bylo (...) kdyby (...) jeden z nich jest vyproštěn z pout a přinucen náhle vstáti a otočiti šíji a jíti a hleděti vzhůru ke světlu. Z toho všeho by cítil bolest a pro mžítiky v očích nebyl by schopen dívati se na ony předměty, jejichž stíny tenkrát viděl."

Platon

Ústava

Chybějící článek jsem našel na jedné varšavské křižovatce. Tramvaj, kterou jsem jel, zastavila *zácpa*. Na autobusové zastávce nějaká dívka líbala dva mladíky. Všichni tři se k sobě tiskli a nevnímali svět. Dívka, starší o několik let než oba hoši, vášnivě hltala rty jednoho, zatímco druhý ji líbal na krku. Po několika desítkách sekund došlo k výměně. Než jsem je ztratil z očí, stihli třetí rundu.

Nešlo o nijak neobvyklý pohled, ale mně přitom zasvítily v hlavě všechny neurony. Vyskočil jsem a chybělo jen málo, abych použil nouzový východ, totiž okno. Rozhovor se šéfredaktorkou ztratil význam. Okamžitě jsem zatoužil po návratu domů, ke svým ozubeným kolečkům a převodům. Avšak ovládl jsem se. Nepřijít na služební audienci znamenalo okamžitý vyhozov, přičemž hledání jiného zaměstnání bylo něco, nač jsem v poslední době naprosto neměl náladu. Navíc bych v nové redakci musel dokazovat, jak jsem vynikající, a musel bych odepsat pár měsíců, možná až půl roku. Ne, zbytky rozumu mě vrátily zpátky na sedadlo. Jel jsem dál, ale místo úvah o tom, co mě čeká v redakci, jsem začal z paměti počítat uhlové rychlosti posledního diferenciálního mechanismu.

Všechno začalo jako každé řádné kacírství, totiž četbou zakázaných knih. Vlastně ne, pokud se mám držet faktů, za prvotní příčinu musím pokládat odmítnutí nabídky šéfredaktorky k intimnostem na stole v její pracovně. Za trest jsem musel napsat článek o projevech mužského šovinismu v dějinách.

Šéfka mě tím chtěla pokořit a musím přiznat, že jsem se hodně snažil, abych ji z tohoto omylu nevyvedl. Vymlouval jsem se hlavně na své těžké dětství a nabídl jsem jí, že se k ní přistěhuji. Výsledkem bylo, že jsem se ocitl s orazítkovanou propustkou v ruce v oddělení libri prohibiti Národní knihovny. Zabíralo dvě třetiny objemu celé budovy, měl jsem tedy z čeho vybírat. Dábel pronikl do ráje! Takový *zázrak* mohla dokázat opravdu jen bába zaměstnaná u svatého Petra.

S pečlivě tajeným nadšením jsem začal pátrat po historických projevech patriarchátu a mizogynie, tedy nepřátelství k ženám. Postupoval jsem od konce 20. století zpátky, protože soudobé případy důkladně popisuje denní tisk, dále se jimi nejméně několikrát měsíčně zabývá vláda, pardon, Rada matek.

Jak jsem pronikal do minulosti, to, co mělo být zpočátku jen dobrou zábavou, se měnilo v autentický objevitelský zájem. Pochopitelně mi nešlo o odsouzení mužského šovinismu,

nejsem masochista. Místo toho mě zaujala idea feminokracie, procházející staletími, a především její politické erupce opakující se s udivující pravidelností. Nejprve feministky z druhé poloviny 20. století se svým heslem boje pohlaví místo marxistického boje tříd, ekofeminismem a kritikou vědecké racionality a objektivitu jako výplodů patriarchálního systému. Předtím anglické sufražetky z přelomu 19. a 20. století, hystericky se domáhající volebního práva, před nimi pak Francouzky z roku 1848, požadující "naprosté zrovnoprávnění" a vytvoření druhé, výlučně ženské vlády. V týdeníku *Literární beseda* z roku 1909 jsem na straně 397 našel zápis: *Číhaly před kostely na novomanžele, a když šli k oltáři nebo se vraceli po svatebním obřadu, vrhaly se na dívky s voláním: "Jsi ztracena! Bereš si tyрана... Zřejmě jsi Ztratila rozum!"*

Přečetl jsem to, podrbl se na hlavě a ověřil, jestli opilý knihař náhodou nevložil do staré vazby dnešní noviny. Není to ani deset dní, co jsem byl svědkem podobné scény. K omylu nedošlo a právě tehdy mě vážně napadlo, že se historie může opakovat. Tuto hypotézu jsem se rozhodl prověřit důkladněji.

Začal jsem stanovením kritéria výběru historických událostí, protože v takovém středověku se o feministkách dalo hovořit jen stěží. Místo nich však existovaly královské favoritky, královny a šlechtičny s nadměrnými ambicemi a spoustou dvorních dam, služebných a jiných pomocnic. Vždy a všude byla společným jmenovatelem moc. Pro ni trávila Lukrecie Borgia v době renesance, pro ni byzantská císařovna Irena nechala vyloupat oči vlastnímu synovi, pro ni - pokud věříme mýtům - obyvatelky ostrova Lémnos v šerém starověku zabily své muže.

Po setřídění se tyto i podobné události složily do jednoho dlouhého historického procesu s výraznými krizemi přibližně každého půlstoletí v moderní době a dvě stě až tři sta let v dřívějších dobách. Opakovatelnost událostí byla nepochybná, horší to bylo s jejich pravidelností.

Něco způsobovalo, že výbuchy feminismu nepřicházely v pravidelných časových odstupech... Ale co? Předpokládal jsem, že to zavinily jiné, paralelní historické cykly. V tom okamžiku všechny bojovné ženštiny šly stranou a začal jsem hledat zbývající kolovrátky událostí.

Nejochvěvnější a současně nejkratší je obyčejný roční cyklus. Dnes je jeho vliv na lidské aktivity malý. Avšak dříve, kdy základem ekonomiky bylo zemědělství, byl obrovský. Ostatně pokud jde o ekonomiku: dalším cyklem v pořadí se ukázal deseti až jedenáctiletý rytmus klasického kapitalismu, projevující se v 19. století pravidelnými krizemi z nadvýroby.

Ve 20. století, po zavedení státních zásahů, se jeho amplituda zmenšila, čili se zmírnila hloubka recese a doba se prodloužila na čtvrt století. Další cyklus, generační, přibližně třicetiletý, byl historicky nejlépe zdokumentován. Týkal se proslulého "konfliktu generací", projevujícího se pravidelným vystoupením mladých vlků a hořekováním starců, že "mládež je jiná", a když mladí budou dál zpochybňovat dobré zvyky, svět záhy skončí, což bylo zvěčněno už na egyptských pyramidách.

Potom jsem začal nacházet cykly střední délky, několikasetleté. Nejdramatičtější z nich byl zřejmě třistaletý cyklus válek a epidemií synchronizovaný s kolísáním sluneční aktivity. Způsoboval, že v určitých historických epochách byli lidé výjimečně nervózní a citliví na bakterie a viry. Takže: 20. století: španělská chřipka, AIDS a dvě světové války; 17. století: třicetiletá válka a epidemie neštovic a syfilidy; 14. století: mor a stoletá válka, a to vše ve spojení s chladnějším klimatem.

Další z této skupiny je výměna vládních elit v různých státech, trvající průměrně pět set let a značně závisící na ekonomických obrátcích.

Celkem jsem našel asi tucet historických cyklů, projevujících se opakovatelností politických, kulturních, náboženských a přírodních událostí. Při jejich hledání se jako neocenitelná ukázala rubrika "Nihil novi sub sole", zavedená v měsíčníku *Hovoří věky* v sedmdesátých letech, která mi posloužila jako rejstřík i obsah.

Čím hlouběji do minulosti, tím méně bylo samozřejmě pramenů, stále obtížněji jsem mohl zahrnovat jednotlivé události do konkrétních cyklů. Nakonec, čistě hypoteticky, jsem jich uznal šestnáct.

Za nejdelší z nich, měl totiž 2500 let, jsem uznal cyklus přeměňování vědy na tajná učení. Začal tři tisíce let před naším letopočtem v Egyptě, před nastoupením první dynastie faraónů. Racionalismus, který tehdy poprvé v životě lidstva rozkvetl, poskytl geometrické a astronomické podklady pro předvídání nilských záplav a umožnil stavbu pyramid v době Staré říše. Potom však na nabyté znalosti vložili ruku knězi, podřídili je náboženství a přeměnili v magii, která se potom rozšířila po celém Blízkém východu. Jejím symbolem se stal chaldejský mág se skleněnou koulí. Pět set let před Kristem začali celý tento malér znovu roztáčet Řekové, kteří podruhé vytvořili základy racionální filozofie a vědy. Tuto tradici ve druhé polovině 20. století opět škrtila iracionální ideologie New Age, která vedla k tomu, že fyzika, informatika a astronomie se opět staly hermetickými vědami, přístupnými jen vyvoleným a zasvěceným. Nyní se už několik let začínají používat optické počítače ve tvaru skleněné koule... Co nevidět pověřčivá lůza začne obviňovat informatiky z čarodějnictví a posílat je na hranici, čímž se kruh dějin uzavře docela!

Dobrá. Měl jsem šestnáct dějinných cyklů. Nyní bylo třeba určit závislosti mezi nimi. Už na první pohled bylo zřejmé, že krátkodobé oběhy jsou unášeny dlouhými cykly - něco jako malá kolečka rotující na obvodu velkých kruhů, otáčejících se nezávisle. Hodně to připomínalo předkoperníkovský geocentrický model Sluneční soustavy, ve kterém nebeská tělesa obíhala Zemi podle stejného principu. Každá planeta opisovala malé kolečko čili epicykl, jehož střed obíhal Zemi po velkém kruhu nazývaném deferens.

Epicykly a deferensy dějin, na rozdíl od oněch astronomických, vymyšlených Ptolemaiem, se vyznačovaly mnohem větší složitostí a různorodostí pohybu. Všechny na sebe působily, brzdily se nebo urychlovaly, blokovaly, měnily fázi nebo přenášely pohyb z jedněch na druhé.

Když jsem seděl nad stohy "antifeministických" zakázaných knih, postupně mi před očima vyrůstala logická, ale současně nesmírně komplikovaná mašinérie dějin. Šestnáct kruhů událostí, vířících ve složitém tanci, dohromady vytvářelo zdání neustálé změny dějin. Každý hlupák mohl usoudit, že se pořád děje něco nového, dokonce mohl uvěřit v pokrok...

Zatoužil jsem postavit model tohoto mechanismu. Spatřit na vlastní oči miniaturní harmonii dějin. Zeptáte se: proč? Jistě, mohl jsem se zapsat do Sexklubu, opít se, zbláznit, případně dělat všechny tyto věci v libovolném pořadí nebo současně. Obě alternativy měly své přednosti, hra na historiozofického modeláře naštěstí nekolidovala se žádnou z nich. Neměl jsem tedy na vybranou a okamžitě jsem se pustil do práce.

Aha! Málem bych zapomněl na objednaný článek, kvůli kterému jsem se začal hrabat v archivních časopisech. Pro svatý klid jsem se s tím úkolem vypořádal co nejsvědomitěji. Tak svědomitě, až šéfredaktorka dospěla k závěru, že jsem feministka.

Někdy si myslím, že šéfredaktoři prosazující v redakcích svůj primát mají hodně společného s primáty. Intelektuálních podob je tolik, že chvílemi nevím, do které z těchto dvou skupin patřili předkové homo sapiens. Čím déle obíhám různé redakce, tím jsem přesvědčenější, že někde v amazonské, africké nebo asijské džungli existuje místo, kam se vydávají vydavatelé všech novin a časopisů s cílem ulovit šéfredaktory. Uloveným jedincům po amputaci ohonu svěřují řízení tiskového trhu.

Šéfka seděla na rohu stolu a dělala ksichty.

"Musíš odhalit ty mužské svině," prohlásila.

Naslouchal jsem s kamenným výrazem a přemýšlel, kdy mě začne oslovovat "sestro". Znamení na obloze i zemi naznačovala, že má šéfka se rozhodla udělat politickou kariéru, a já jsem jí měl zorganizovat efektní nástup.

Jednalo se o Legii Údů, jak si sami říkali. Tato tajná, napůl legendární organizace byla trvalým předmětem vystoupení představitelky Rady matek, negativním (jemně řečeno) hrdinou článků v tisku a televizních programů, příčinou protestních pochodů a jiných projevů nenávisti. Oficiálně je nazývali "bandou násilníků" a celou řadou méně parlamentních přívlastků. Ideologie Legie spočívala v tvrzení, že "feministky jsou ženy, které nepoznaly opravdového muže", a realizovala se unášením čelných stranických a státních činitelů a jejich znásilňováním způsobem málo brutálním, ale o to rafinovanějším a intenzivnějším. Po dvou až třech týdnech, nejdéle po měsíci, byly oběti propouštěny na svobodu. Jak pobouřeně hlásaly oficiální sdělovací prostředky, znásilněné ženy v té době prožívaly nepopsatelná příkoří, praní mozků a desítky orgasmů. Byly zbožňované, opečovávané, decentně mučené, vzývané, opíjené, obdarovávány a údajně i narkotizované. Největším utrpením bylo čekání na znásilnění. Bylo nepochybné, že všechny tyto zločiny, kterým Legionáři říkali "kalibrace", uskutečňovali psychologové a sexuologové nejvyšší kvalifikace. Dokazovaly to výsledky. Přibližně jedna třetina obětí navzdory pozdější rehabilitaci a psychoterapii změnila názor na muže a po určité době se vdala. Mnohé z ostatních snily o dalším únosu... Je pochopitelné, že tato situace byla pro vládu potupou horší než vlastní násilí, trestané poslední dobou kastrací. Legie Údů byla proto pokládána za největšího nepřítele státu, práva i společnosti, kterého neustále stíhaly spojené síly vojska, policie a ženské sebeobran. Samozřejmě bezvýsledně...

Proto jsem ani na chvíli nevěřil v existenci Legie. Byla pro mě jedním z mnoha "tiskových faktů". Kromě toho jsem si velice dobře pamatoval, jak došlo k ustavení současné Rady matek.

Naše, většinou bezdětné Matky národa, každá po třech rituálních výskrabech, získaly moc na vlně protestů ruských gastarbeitek. Rusky k nám začaly přicházet na práci už v první polovině devadesátých let 20. století. Počátkem 21. století pak masově, protože se ukázalo, že navzdory deseti procentní nezaměstnanosti nelze najít žádné našince ochotné vykonávat ty nejnужnější práce. Ruské pracovníky jsme zaměstnávat nechtěli, protože to příliš připomínalo import mafie. Ženy vypadaly z tohoto hlediska lépe a nejen to...

Domácí feministky nezareagovaly na tento fakt evidentního sexismu. A věděly, co činí. Díky tomu získaly opravdu solidní společenskou základnu. Po několika letech mlčení už mohly představit veřejnému mínění četné, dobře dokumentované a opravdu ohavné příklady sexuálního a ekonomického zneužívání, a následně zorganizovat lavinu stávek a demonstrací, které otřáslou celou zemí. Parlament, tradičně složený - při pohledu zleva: z placených agentů, tajných spolupracovníků, naprostých idiotů a německé menšiny, navíc se obávající narušení vztahů s Ruskem, bez větších obstrukcí rozhodl o vytvoření "nadstranické vlády společenské důvěry" a "dočasném I omezení některých demokratických institutů s cílem uklidnit situaci v zemi". Na základě tohoto usnesení se v noci ze 7. na 8. března 2015 ustavila Rada matek. Za měsíc bylo poprvé slyšet o Legii Údů.

Když jsem to všechno uvážil, má šéfka byla buď neobyčejně prohnaná nebo výjimečně hloupá, popřípadě po neúspěchu se mnou zatoužila padnout Legionářům do rukou. To, že mě vyslala hledat mytickou organizaci, kterou nedokázaly najít skoro tři miliony zájemců, bylo buď výrazem neomezené víry v moje schopnosti nebo klinickým příkladem ženské logiky. Bylo to příliš absurdní, než aby to nemělo smysl! Touto hloupostí pronikal výrazný smrad

politiky a druhého dna.

Po roce vedení rubriky nekrologů (nebyla to špatná práce, často jsem "bokem" psal pohřební řeči), jsem získal postavení samostatného reportéra. Ještě před měsícem by mě tento opětovný vzestup potěšil, ale tentokrát jsem měl mnohem zajímavější práci. Navíc jsem nehodlal pohnout ani prstíčkem, dokud se nedozvím, oč tu doopravdy jde.

"Zítra se do toho dám," řekl jsem, když šéfka skončila s rozvíjením vize hanebnosti Legionářů a s popisem vavříků a požitků čekajících na toho, kdo je demaskuje.

"Dobrá!" štěkla. "A pokud jde o tvůj článek, počkám s jeho tiskem. Nechceš, doufám, aby byly odhaleny tvé skutečné názory!"

Rozepsal jsem drama dějin na ozubená kola, převody, šroubová kola a planetové mechanismy. Princip činnosti těch posledních, nazývaných běžně diferenciály, spočíval v tom, že ozubená kola, která je tvořila, nerotovala jen kolem vlastní osy, ale tyto osy mohly navíc opisovat kruh. Odborně se to nazývá soustava se dvěma stupni volnosti. Bez diferenciálů bych nedokázal modelovat deferensy a epicykly. Z analýzy historických událostí dokonce vyplynula potřeba diferenciálu se třemi stupni volnosti, tedy takového, kdy jedno z kol může vykonávat pohyb kolem své osy a navíc kroužit v dalších dvou rovinách, takže celkově opisuje rafinovanou spirálu. K tomu přistupovaly čtyři dvoustupňové planetové mechanismy, dvě šroubová kola s proměnným stoupáním a několik obyčejných převodů. Alespoň zpočátku mi to tak připadalo.

Základní náčrt projektu jsem udělal kružítkem a tužkou na papíru. A už v této etapě začaly trable. První z odhalených historických cyklů, ten feministický, nešlo nijak napasovat k ostatním. Nepochyboval jsem, že musí fungovat jako epicykl na obvodu většího deferensu, ale nijak jsem nedokázal zjistit, co je tím deferensem. Nejprve jsem se domníval, že je to cyklus výměny vládnoucích elit, ale důsledky vyplývající z tohoto předpokladu odporovaly historickým událostem. To znamenalo, že buď můj model nemá smysl, nebo jsem přehlédl nějaký cyklus. Ale jaký?! Co je sedmnáctým cyklem dějin?

Zuřivě jsem prohledával encyklopedie, dějepisné příručky a monografie. Má propustka do Národní knihovny pomalu končila. Závodil jsem s časem a prohrál. Když jsem naposledy stiskl kliku a s rukama v kapsách přistál na chodníku, nevěděl jsem o nic víc. Mohl jsem už jen koukat do stropu, škrábat stěny a tlouci hlavou do parapetu. Ty zatracené ženské mě málem přivedly do hrobu!

Následovala deprese, telefon od sekretářky a pozvání k rozhovoru se šéfredaktorkou. Nastoupil jsem do tramvaje, uviděl dívku se dvěma mladíky a zalila mě inspirace. Samozřejmě, matriarchát! A kult Velké matky v neolitu a rané době bronzové, to není nic?! Právě začíná nový oběh cyklu matriarchát — patriarchát s délkou 3500 let! Tento kruh událostí je deferensem feministického epicyklu. V mém stroji se objevil dodatečný diferenciál a dva převody. Už jsem tedy znal polohu každého kolečka, všechno souhlasilo a jistě chápete, že v této situaci jsem se u šéfky zmohl pouze na přitakávání.

Po návratu jsem místo slídění po mužských šovinistech začal počítat průměry a počty zubů všech ozubených kol svého modelu.

S výpočty jsem měl další potíže, podobně jako s realizací zhotoveného plánu. Nejjednodušší by bylo vzít počítač, přílbu a virtuální rukavice s grafickým programem CAD, ale kde je vzít? Počítače nejsou pro plebs. Už minuly časy naivku, kteří ve druhé polovině 20. století blábolili, že díky informatice se "lidstvo změní k nepoznání". Změny byly ve skutečnosti minimální. Informační dálnice pochopitelně existovaly, ale nesmělo se na ně bez řidičáku! Potřebujete počítač pro domácí práci? Prosím, instalujeme vám terminál a

profesionální program, případně i hry. Něco víc? K čemu vám to bude? Chcete pracovat nebo si hrát na pána světa? Na to jsou tady jiní!

Přibližně tak to vypadalo. Počet dostupných oblastí, hierarchií elit a stupňů zasvěcení byl takový, že dávní zednáři by se divili. Kdybych začal shánět povolení na vlastnictví virtuální soupravy, na místním úřadě by se mě nejdříve zeptali, jestli jsem chirurg, který chce doma nacvičovat operace. Ne? Tak nač ta souprava? Jako koníček? V tom případě se zapište do Klubu her. Nebo licence na používání programu "Kouzelná tužka". Jste architekt? Projektant? Nač tedy ksakru potřebujete specializovaný grafický systém? Navíc s virtuální soupravou? Přece nemůžeme pouštět do Sítě kdekoho! Co by to jinak bylo? Anarchie, pirátství, sabotáž a pornografie! Chcete vybavení? Máte na to právo, žijeme přece ve svobodné zemi. Podejte si žádost se zdůvodněním, kupte kolky, a my uvažíme... Výsledek sdělíme elektronickou poštou. Proti rozhodnutí se můžete do čtrnácti dnů odvolat.

Rád bych dnes viděl ksichty autorů kyberpunkových románů 20. století! Pracovat na nelicencované aparatuře? Jistě, je to možné. Asi tak šedesát sekund po jejím spuštění. Potom sbohem, cykly dějin, a vítěj, čtvercové sluníčko! Na hackery je víc metod než mají všichni dohromady vlasů na hlavách. Pokud vůbec existovali, pak jen proto, že jim to někdo dovolil.

K propočítání svého mechanismu jsem potřeboval přinejmenším kalkulačku. Ale kde ji vzít v době, kdy všechny výpočty zajišťují počítače a obyčejný občan nedokáže napočítat ani do sta? (Kreditní karty udělaly své.) Naštěstí jsem po pradědu inženýrovi zdědil logaritmické pravítko. Vážení informatici, víte vůbec, co to je a jak se s tím zachází? Naštěstí ne, ještě by mě někdo udal, že se doma zabývám vyšší matematikou.

Za týden jsem měl soubor údajů dostatečný k tomu, aby realizoval model v praxi. Když jsem ho nemohl zhotovit ve virtuálním prostoru, zbývala jen jedna možnost - zkonstruovat toto zařízení doopravdy! Ale jak a z čeho zhotovit víc než sto složitých dílů? Jen zkuste v domácích podmínkách vyrobit ozubené kolečko tak, aby mělo všechny zuby stejné! Šmytec! Bylo třeba popřemýšlet. Když se nejdříve narýsuje, potom udělá model z modelíny a následně sádrová forma, i to nejdůmyslnější ozubené kolo se dá odlít z kovu. Ale z jakého kovu? Protože se jedná o převody, musí to být materiál dostatečně tvrdý a odolný vůči otěru, současně však tavitelný na kuchyňském vařiči...

Tyto podmínky splňuje jen jedna látka. Liteřina - slitina olova s antimonem a cínem, používaná kdysi k odlévání písmen, která vydržela tlak rotačky. Problémem byla trošku vyšší váha, ale nemůžeme chtít od života příliš mnoho.

Začal jsem obcházet tiskárny. Jako novinář se naštěstí dostanu na různá neobvyklá místa. Jak se dalo předpokládat, dnes, v době barevných laserových tiskáren, se mi v několika firmách vychechtali. Avšak ve sklepě další jsem našel rozbitý linotyp, kterého se ještě nezmocnilo Technické muzeum. Toto zařízení, jakýsi kříženec pece s psacím strojem, kdysi sloužilo k odlévání celých řádek textu a mělo značnou zásobu liteřiny. Dvakrát jsem zaběhl pro flašku a stal se majitelem asi třiceti kilogramů pro mě tak zajímavé slitiny, kterou jsem triumfálně přivlekl domů. Všechny technické překážky jsem zdolal!

Než jsem zhotovil první formu, musel jsem ještě vzít v úvahu změnu objemu modelíny při tvrdnutí, ale potom jsem už tomu propadl úplně.

Svět přestal existovat. Slunce vycházelo a zapadalo docela nepostřehnutelně. Narostly mi vousy, vlasy se zamastily. Spánek, usilovná práce, odskočení do krámu, něco na zub ráno a v poledne a pak zase do díla, dokud jsem únavou nepadal nosem do tyglíku. Pečlivě jsem všechno několikrát ověřoval a asi v polovině jsem zažil chvíli hrůzy, protože mi připadalo, že jsem v počátečních předpokladech udělal chybu. Naštěstí to byl jen projev únavy. Výkres, tužka, kružítko, pravítko, modelína, vytvoření formy, sádra, roztavený kov a zase znovu.

Denně přibýlo jedno nebo dvě ozubená kola, nějaké převody a závěsy.

Když zazvonil telefon, právě jsem intenzivně myslel na nové šroubové kolo.

"Co jsi za ten měsíc zjistil?" uslyšel jsem hlas šéfredaktorky.

Občas bývám geniální, rovněž tentokrát. Stačil jsem se včas kousnout do jazyku a nezeptat se, v jaké záležitosti. Také jsem se zdržel výrazu podivu nad skutečností, že uplynul měsíc. Vrácen najednou do skutečnosti jsem začal vymýšlet kompetentní odpověď.

"Co máš?" naléhala.

"Zjistil jsem něco důležitého," pronesl jsem rozhodně.

"Co?"

"Nevím, jestli můžu do telefonu?" Pořád mě ještě nic nenapadalo.

"Jen krátce."

"Zjistil jsem mimo veškerou pochybnost, že Legie neexistuje," oznámil jsem v záchvatu zoufalství.

Ve sluchátku se ozvalo syčení vzduchu mezi zuby, potom tlumená nadávka. Spojení se přerušilo. Nevyletěl jsem právě z práce? Pokrčil jsem jen rameny.

Musím zhotovit formu pro šroubové kolo...

O dva dny později jsem zhotovil poslední odlitek. Stál jsem po kolena v záplavě papírů, úlomků sádrových forem, modelínových forem a pilin, a přede mnou se leskla hromada ozubených kol vážící celkem přes dvacet kilogramů. Teď už jen zbývalo dát vše dohromady tak, aby se soustrojí nezhroutilo vlastní tíhou. Hlavní osy musely proto být z ocelových tyčí v důkladných ložiskách. Vnější nosné prvky konstrukce jsem udělal z tlustého dřevoplastu, přičemž na tento zbožný účel padly dveře od skříně. Záhy jsem měl i tyristorový regulátor otáček obsluhující pohon, neboli motor vymontovaný z vysavače. Úklid bytu byl tak pochopitelně odložen na neurčitou dobu.

Abych si nepokazil potěšení z prvního, slavnostního spuštění zhotoveného stroje, rozhodl jsem se odzkoušet každý subsystém, a teprve potom vše složit dohromady. Montoval jsem tedy fragmenty po třech až čtyřech kolech a roztáčel je, dokud plně neladily, nepřestaly drhnout a vibrovat. Právě tehdy...

Když jsem pohlížel na rotující ozubená kola, zmocňovaly se mě docela jiné emoce, než je satisfakce nebo euforie. Ty pochopitelně také, ale dominovalo opakované, neobyčejně silné *déja vu*. Přesvědčení, že jsem už kdysi něco podobného zažil, smíšené s pocitem nadcházející vzpomínky, mě přepadalo znenadání, intenzivní, až to bolelo, tehdy a jen tehdy, když mi před očima vířila ozubená kola. Co mi připomínala?!

Po několika pokusech jsem zjistil, že tento pocit se neobjevuje při hodně velkých nebo malých otáčkách. Jako by pohyb těchto soukolí ve mně budil nějakou psychickou rezonanci...

Ostatně, proč by neměl budit? Nakonec odrážely rytmus dějin, v nichž plynul i můj život, což mé podvědomí nepochybně zaznamenalo. Co mi však chtělo připomenout? Že by lidské podvědomí mělo genetickou paměť? Že by se v ní hromadily a přežívaly touhy a vzpomínky předků? Pokud ano, tak jsem právě k ní zkonstruoval klíč!

Existovala ovšem i jiná možnost. Podvědomí jedince může být částí velkého hromadného podvědomí. A to, kromě ještě nepojmenovaných emocí, zaplňuje bezejmenný kulturní humus, ve který se změnilы všechny myšlenky a díla lidí žijících od vzniku artikulované řeči. Věty, pojmy a názory, rozbíhající se jako vlny v lidském moři, vracející a kroužící v něm jako víry,

vždy nejdříve ztratily jméno svého autora. Staly se anonymními součástmi obecně přijatého systému vět, pojmů a názorů, které většina žijících lidí uznává za vlastní a samozřejmé, kdežto menšina je popírá. Všechny knihy vlastně vykrystalizovaly z tohoto pojmového magmatu, nějakou dobu žily a opět se v něm roztavily tempem, jakým se zapomínalo jméno autora. Arcidíla, přežívající v hromadném vědomí stále ve vlastní podobě, v dalších stoletích obnovovaná, čerpala sílu neustálé obrody z onoho bezejmenného humusu myšlenek, ve který se měnila jiná díla a bez kterého by zahynuly i největší knihy. Stejně tomu bylo u jiných umění a tvůrců, přičemž tento proces řídily historické cykly.

Můj stroj mi tedy mohl otevřít smysly nové oblasti skutečnosti, připomenout ztracené ideje, případně probudit genetickou paměť, pokud byla pravdivá první koncepce podvědomí. A co když budou správné obě?

Složít a spustit. Ale... co?

Nastal čas stroj pojmenovat. Pokud opravdu dokáže vyvolávat trans, pak už existoval určitý precedens. V 19. století se používala *zařízení* nazývaná hypnoskopy. Sloužila k hypnotizování pacientů pomocí vířících kol, zrcátek a spirál.

"Dobrá," pohlédl jsem na hromadu stříbřitých odlitků. "Nazývám tě historioskopem!"

Dokončil jsem ladění a pustil se do montáže. Za patnáct hodin jsem zvedl hotový historioskop z podlahy a postavil ho na stůl. Hlava se mi točila námahou, nadšením a bláznivou radostí. Současně ze mě spadl stres, pukla dosavadní soustředěnost, a na jejich místa vtrhla lavina únavy. Zahleděn do svého díla, stále ještě nehybného, jsem bezvládně padl do křesla. Nejraději bych se smál a křičel, ale neměl jsem na to sílu. Teprve nyní jsem pocítil, že mi hoří tváře a bolí čelistní svaly, jak jsem všechny ty dny zatínal zuby. Netuším, kdy jsem usnul. Připomínalo to schůzku s gilotinou.

Probudilo mě neustávající zvonění telefonu.

Klopotně jsem vstal z křesla a po chvíli hlas šéfredaktorky, tónem nepřipouštějícím odpor, vycedil slova:

"Přijed' do redakce! Okamžitě!"

V pracovně šéfky stál na zvláštním stolečku standardní OPTOS PC ve tvaru skleněné koule. Tento model o průměru šestnáct palců měl trojrozměrný, plněkrystalický monitor, zabírající polovinu objemu celého zařízení. Hlavní optický procesor se skládal ze stamilionů mikroskopických korálků fotochromového skla, měnících průhlednost vlivem světelného paprsku. Rovněž z fotochromového skla, ale nevracejícího se automaticky k původní průhlednosti, byly paměťové bloky, do kterých informace zapisovalo fialové světlo a mazalo červené. Počítač reagoval na hlas a dotyk zásluhou piezoelektrických, termických a kapacitních čidel, umístěných nahoře na kouli. Všechny optické, elektronické a ovládací prvky byly zality do skleněné koule, jejíž subtilní struktury se bylo možné jen domýšlet. Pouze křemíkové plátky tradičních čipů se občas blýskly duhovým reflexem, protože jejich přesně upravený povrch poskytoval efekt difrakční mřížky. Terminál byl odpojen - trojúhelníková koncovka vodiče vycházející ze základny koule ležela na stolní desce nedaleko portu, zahrnujícího vstup do sítě a světlovod laserového napájení.

Hned po mém vstupu zavládlo tísnivé mlčení. Šéfredaktorka hleděla na mě, já na její vypnutý počítač.

"Odhalil jsi přísně tajné státní tajemství," pronesla posléze.

Přenesl jsem pohled na ni a v duchu se modlil, aby se mě nezeptala na důkazy neexistence Legie, které jsem podle jejího názoru posledních šest týdnů sbíral. Dál jsem opatrně mlčel.

"Jsi lepší, než jsem si myslela," usmála se křivě. "Ale to je jen polovina pravdy. Legie Údů začne doopravdy existovat od zítřka, kdy bude odhalena. Ti, kteří do ní patří, o tom dosud nic nevědí."

Povytláhl jsem obočí. To je opravdu síla!

"Proč mi to povídáte?" dostal jsem ze sebe hlas poprvé od chvíle, kdy jsem pozdravil.

"Protože je odhalíš ty ve svém článku, který vyjde zítra."

"Proč já?" užasl jsem. "A proč vůbec naše noviny?"

"Protože jsme ženský časopis, který se normálně politikou nezabývá a nemá nic společného s Radou matek. To Radě umožní, aby se od našeho článku oficiálně distancovala, a současně z něj politicky těžila. Zvolila jsem tebe, protože v tomto případě bude muž důvěryhodnější." Upřímně řečeno, počítala jsem s tím, že nezjistíš pravdu a budeš mít opravdový zájem na likvidaci Legie."

Nevěděl jsem, co mám odpovědět.

"Co najdeš, znič, a co víš, zapomeň. Tady máš podklady pro svůj článek," sáhla do zásuvky a podala mi složku spisů.

Beze slova jsem ji převzal.

"Text mi musíš dodat dnes do půlnoci," zakončila.

"Nač to všechno?" vzchopil jsem se.

"Politické rozhodnutí shora. Máš vyplnit část vyššího plánu. Chceš odporovat? To bych ti neradila..."

"Takže je to rozkaz?" zvedl jsem složku.

"Bez diskuse," nepohlédla mi do očí. Otočila se, přistoupila k počítači a zastrčila konektor. Nejnovější generace optosů prý mají interní izotopové baterie a bezkabelové spojení se Sítí...

Skleněná koule ožila. Vnitřek monitoru zaplnila směsice tvarů a barev chodu naprázdno. Procesor zazářil rozptýleným, namodralým svitem, paměťové bloky zasvítily žlutě. Odhalila se vše oplétající jemná pavučina světlovodů. Úplně dole zářily všemi barvami duhy konvertory barev, měnící monochromatické světlo laseru napájejícího vlnami jednotlivé podsoubory a fotosystémy.

Šéfredaktorka položila na kouli ruku. Jako odpověď zahájil počítač generování operačního systému.

"Tak už běž," hodila přes rameno.

Seděl jsem v zakouřené hospodě nedaleko domu a prohlížel si *Teleexpress*, občas nahlížel do materiálů, které jsem dostal v redakci, což byly vlastně pokyny pro publicistu, protože žádné důkazy v nich nebyly. Pivu spadla pěna.

Takže takhle...

Měsíc jsem nezapnul televizi, jak jsem tedy měl vědět, že před týdnem Legie Údů unesla Elu Manovskou, jednu z nejpopulárnějších odborových funkcionářek. Lidé ji opravdu měli rádi a vážili si jí, navíc byla vdaná a měla děti, což vyvolalo poplach u žen, které se ještě nezbláznily, i u mužů, kteří se ještě pokládali za chlapy. Celé Polsko soucítilo s dětmi, kterým vzali matku, a třáslo se pobouřením tak, že vibroval skoro celý svět. Z celé zeměkoule docházely projevy solidarity a odsouzení. Dosavadní sympatizanti Legie hromadně měnili názory nebo zmlkli.

Na zítřek bylo ve Varšavě ohlášeno pět demonstrací proti sexuálnímu násilí. Měly skončit společným shromážděním na Přehlídkovém náměstí. Kromě obyvatel města přislíbil účast i veškerý ženský, rusky mluvící proletariát kraje a četné delegace z továren a ostatních měst země. Celkem mělo přijet šest set autobusů a osm zvláštních vlaků.

Za této situace se ve všech stáncích měl objevit můj článek tvrdící, že Legie Údů je skupina zasvěcených kontrolorů a operátorů Sítě, kterým se říkalo "světlonauti". Tito lidé údajně disponovali virtuálními technikami působícími na všechny smysly, které využívali ke "kalibracím". K podpoře těchto tvrzení jsem dostal seznam tuctu "nezvratných" důkazů vypočítaných na inteligenci kvalifikované uklízečky veřejných záchodků.

Nemusel jsem být Nostradamem, abych vytušil, co se bude dít po hromadné četbě tohoto odhalení. Jen připomenu, že Centrum serverů středoevropských Sítí je v devěťadvacátém patře Paláce kultury. Právě tam se protínají infostrády Východ — Západ a Sever — Jih. Měl jsem se stát původcem prvního pogromu informatiků v dějinách lidstva!

Ale proč k tomu mělo dojít? Na to jsem dokázal odpovědět. Rada matek za hodně vděčila světlonautům, zejména těm na nejvyšších stupních. Právě oni zajistili "matičkám" přístup k moci tím, že synchronizovali protestní akce a podsouvali politikům expertízy a prognózy, z nichž vyplývalo, že pokračující stávky přivedou hospodářství ke krachu, přičemž další průběh událostí nelze ovládnout. Takový dluh vděčnosti v praxi znamená politickou závislost, což *žádná* moc, ani ta nejtolerantnější, nemůže tolerovat. Vlády se s oblibou zbavují dluhů likvidací věřitelů. Co však Radě poskytne zničení jednoho uzlu Sítě, kterému je možné se po dobu nápravy škod vyhnout nejméně patnácti způsoby? Jediným výsledkem mohl být přechodný nával na uzlech v Berlíně, Budapešti a Moskvě. Nemohl jsem to pochopit.

Zůstávala ještě jedna otázka, ta nejdůležitější. Mám se do toho zapojit? Určitě bude pár mrtvol. Alternativou je tábor sexuální převýchovy, kde se ocitnu osmačtyřicet hodin poté, co řeknu šéfce, aby se šla vycpat. V nejlepším případě odtud vyjdu jako transvestita...

Zamyšleně jsem zíral na pěnu na svém pivu. Vůbec jsem ho nehodlal pít. Měl jsem na práci něco důležitějšího. To je ono! Jsou věci, které člověk musí udělat, a takové, které prostě udělat nesmí. Ledaže by byl dvounohou odrůdou Pavlovova psa, reagujícího na behaviorální podněty, nebo si to chtěl polepit u posledního soudu. Sice každý kněz Tolerance by mi kdykoli bez váhání dokázal, že "hadr je také člověk", ale bůhvíproč na mě tyto útěšné důvody vůbec nezabírají.

Vyšel jsem z hospody a vydal se k nejbližšímu koši na smetí, kam jsem uložil své pokyny, roztrhané i se složkou na několik kusů. Potom jsem se vrátil domů.

Regulátor motoru měl jednoduchý startovní program, který měl během třiceti sekund uvést historioskop do rezonanční rychlosti, zjištěné během ladění. Pro případ nepředvídaného působení na psychiku jsem do systému zapojil časový vypínač nastavený na půl hodiny.

Start! Motor hlasitě zahučel a rozběhl se. Opřel jsem se o opěradlo křesla a nespouštěl oči ze svého díla.

Mechanismus ožil. Hlavní převody přenášely pohyb na vedlejší a rozpohybovaly celek. Historioskop rozkvetl jako stříbrná růže s vířícími plátky. Hukot narůstal. Oběžná kola chaoticky tančila po obvodech převodů, tu rychleji, tu pomaleji, v rytmu měnících se odporů a spojů. Rotační momenty se spojovaly a zase rozdělovaly. Kroužily mechanismem jako impulzy života, vzájemně se tlumily, sčítaly nebo zesilovaly. Rychlost stále rostla. Krajky zubů se měnily v závoj, až posléze mnohozubý vír triumfálně opsal tři navzájem kolmé kruhy současně a rozplynul se v divokém pandemoniu pohybu.

Historioskop hrál.

Epicky událostí klouzaly po sprážených deferencech dějin. Nic nezůstávalo na místě a nebylo možné dvakrát vložit prst mezi stejná kola, ovšem neexistoval ani žádný pokrok. Tep historie kovově rachotil.

Pokusil jsem se zahledět na místo odpovídající současnosti. Dařilo se mi to asi minutu, víc ne. Potom jsem dostal silnou závrať. Udržet pohled na jednom místě bylo nesplnitelným úkolem. Rozjetý stroj ztrácel obrysy a vlnil se tak, že jsem měl hlavu jako v kleštích. Najednou jsem si uvědomil, že neslyším. Viděl jsem pouze vířící stříbrné skvrny, které se blížily pořád víc, až mi nakonec začaly pronikat očima do mozku a mysli. Viděl jsem a současně jsem byl roztančenou rtuťovou skvrnou. Ztratil jsem schopnost vyjadřovat myšlenky slovy. Existoval pouze chvějivý, kovový trans jako bílé moře, jehož vlny rotovaly kolem vlastních os.

Déja vu přišlo jak uragán. Udeřilo příšernou silou a odhodilo mě daleko dozadu a stranou. Odněkud vytryskla nějaká vibrace, mohl to být výkřik mého strachu nebo poznání. Nedokázal jsem to určit. Letěl jsem. Daleko. Za sebe, nad oceány stříbřitých hodnot.

Náhle...

Nějaká mocná síla mě uchopila a otočila. Ano, dobře jsem to cítil. Byl jsem OTOČEN o sto osmdesát stupňů. Let ustal, pozvedl jsem zraky. Předě mnou se tyčila nekonečná stěna vytvořená z vlnících se zlatostříbrných zrcadel. Zíral jsem, jak se blýská oslepivými odlesky jako hladina jezera za slunečného letního dne.

Zářivá stěna začala postupně tmavnout, hasnout, odplouvat v dál. Nastával soumrak. Pořád hustější, přecházející neodvratně ve tmou, která se nepozorovaně rozplynula v nebytí.

Vzbudil jsem se v křesle před nehybným historioskopem. Byla noc. Místnost osvětlovaly záblesky z uličních lamp. Z nepohodlné pozice mě bolely kosti. Pohlédl jsem na hodinky; jedna hodina v noci.

Vstal jsem, udělal několik kroků a opřel se o skříň. V této pozici mě zastihlo zvonění telefonu.

"Kde je článek?" uslyšel jsem o chvíli později.

Vyschlo mi v krku. Má zbabělost využila únavy a otupělosti a zaútočila plnou silou. Nedokázal jsem vykoktat ani slovo. Už jsem myslel, že se hned začnu ponížovat a kňučet, když jsem uslyšel vlastní slova:

"Najdi si jiného frajera."

Pravá ruka sama odložila sluchátko. Dokonáno jest. Měl jsem to definitivně pohojeno, ale nenapravitelnost mého činu způsobila, že jsem se cítil mnohem líp. Šel jsem do kuchyně, udělal si čaj a s horkým hrnkem v ruce jsem stanul nad historioskopem.

Otázek a nejasností bylo tolik, že nezbývalo nic jiného, než pokus opakovat. Na filozofování bude možná čas později, v táboře převýchovy. Jenom bude potřeba hned na začátku něco vymyslet, abych se dostal do basy...

Tu a tam jsem kápnul olej. Vystlal jsem pohodlněji křeslo pro případ, že v něm strávím zbytek noci. Ještě jsem něco zakousl, dopil čaj a nastavil regulátor i vypínač stejně jako předtím.

Potom v mém pokoji opět zazněla harmonie dějin.

Všechno se opakovalo. Závrať, let někam dozadu, stříbřitý trans a *déja vu*. Bylo tak silné a všeobíjající, tak blízké diagnóze, že sám nevím proč, nenalézal jsem jména ani slova. Zalilo mě něco obludně známého, ale nepoznatelného. Zřejmě jsem znovu začal křičet.

Konečně záchyt a obrat... Ano, to otočení dozadu jsem pocítil nejvýrazněji. A konec cesty. Opět jsem stál před oslnivě blyštivou stěnou světél. Marně jsem se ji pokoušel proniknout zrakem, přiblížit se k ní, rozhrnout rukama. Veškeré mé úsilí neuspělo. *Déja vu* přešlo v anamnézu čili vzpomínku. Svítivá plocha, možná hlubina, začala hasnout, tmavnout, mizet. A opět jsem se probudil ve svém bytě.

Byl den, časné odpoledne, a telefon usilovně dotíral.

Vlastně jsem měl nad ním mávnout rukou. Už mě nic nespojuje s tímto zasraným společenským systémem. Musím schovat historioskop... Nebo ne, ať ti pitomci trochu zpitomí! Ted' už jsem se směl opít.

Sám nevím, proč jsem zvedl sluchátko. Že by mi ještě nebylo všechno úplně fuk?

"Zatracený idiote!" uslyšel jsem zlomený hlas šéfky. "Ty idiote...," přešla do šepotu. Připadalo mi, že jsem zaslechl vzlyk. Rychle se ovládla. "Počkám na tebe za hodinu na křižovatce Maršalkovské a Svatokřížské, u Hortexu." Tentokrát přerušila spojení ona.

Dlouho jsem stál se sluchátkem v ruce a nepochybně se tvářil hloupě. Takhle vypadá zatčení?

Vystoupil jsem z autobusu u Saské zahrady a začal jsem se prodírat ke Svatokřížské. Všude davy, z náměstí Dombrovského právě vyrazila další tlupa. Vůbec mi nebylo do smíchu, ale při pohledu na skupinku ruských gastarbeitek s transparentem: PŘEČ S MUSKÝM TOTALITARISMEM mi málem praskla bránice.

Pracně jsem se prodíral dál. Příštích sto metrů mi trvalo deset minut. Potom zastavili na Maršalkovské provoz, dav se vyhrnul na silnici a chodníky byly volnější. Zahlédl jsem, jak si ženy na druhé straně ulice u kiosku trhají z rukou nějaké noviny. Tedy přece!

Rychlými kroky jsem dorazil na dohodnuté místo a začal se rozhlížet. Hučení davu zřetelně sílilo. Nikde jsem...

"Kreténe!" zhmotnila se najednou šéfredaktorka a bez cirátů mě popadla za rukáv. Byla spíš menší postavy, ale praštila mnou o zeď tak, až mi cvakly zuby. "Celou noc jsem ti chránila zadek!!" houkla mi do obličeje. Vlasy měla rozcuchané, pod očima kruhy z nevyspání, v očích fúrii. "Přehrála jsem publikaci do *Emocí*. Řekla jsem nahoře, že jsem našla v našem redakčním systému špionážní virus," chrllila. "Bály se odhalení, takže prominuly..."

Má vrozená inteligence tentokrát selhala.

"Proč jste to udělala?" zeptal jsem se.

Tentokrát na mě doopravdy pohlédla jako na idiota.

"Za prvé..., " chytila dech, "pro tebe jsem Katka, a za druhé tě mám ráda a chci mít s tebou dítě, nekňubo!" vpila se mi na ústa, až mi málem ukousla jazyk.

Ksakru, to mě ta ženská bude furt překvapovat?

"Jdeme!" vydechla a zamířila k Pasáži. "Bydlím kousek odtud!"

"To ted' hned?"

Užasle vzhlédla.

"Nechceš se napřed podívat, jak to všechno skončí?" obsáhla gestem procházející davy.

"Chci."

"Tak si pospěš!"

Za pár minut jsme se ocitli na schodišti jednoho z věžáků Východní stěny. Katka... nejistě jsem v duchu obracel toto jméno, měla okna směrem k Paláci kultury a bydlela dost vysoko, abychom přehlédli lidské mraveniště obklopující tento železobetonový dortík. Tohle by měl vidět Gomulka!

Šéfre... tedy Katka zapnula televizor. Hlasatelka blábolila standardně propagandistickou sračku o pobouření, násilí a správné věci. Z okna byly patrné náhlé víry v masách lidí. Bylo nepochybné, že plánovaný program demonstrace je narušen.

"Nejnovější zpráva," oznámila hlasatelka. "Mezi účastníky protestu se rozneslo, že za únosem Ely Manovské a dalšími podobnými únosy se sexuálním pozadím stojí pracovníci středoevropského Centra serverů globální světlovodné sítě, sídlícího v devěťadvacátém patře Paláce kultury a vědy. Tuto zprávu právě přinesl týdeník *Emoce*. Přepojujeme na naši reportérku na Přehlídkovém náměstí..." změna obrazu a na pozadí vřeštícího davu se objevila vzrušená dívka s mikrofonom.

"Pobouření dosahuje vrcholu!" zvolala. "Prý hned vedle nás, vlastně nad námi jsou lidé, kteří znají místo pobytu naší kolegyně Manovské. To musí být ihned vysvětleno! Nezbyvá čas na příslibené rozhovory..."

Přestal jsem poslouchat. Dole povolily zábrany rozdělující náměstí do sekcí a mohutná vlna davu zalila hlavní vchod Paláce kultury.

Opět se ozval hlas reportérky. "Situace na náměstí se začala vymykat kontrole. Za okamžik budeme vysílat zvláštní prohlášení tiskového mluvčího Rady matek, která na zprávu o probíhajících událostech přerušila jednání o novém programu sociální péče pro bezmocné osoby."

Na obrazovce se objevil známý plešatec (pochopitelně chlap), který s důrazem prohlásil:

"Rada matek Polské republiky rozhodně odsuzuje článek v populárním týdeníku *Emoce*. Jeho publikování na takovém místě a v takové době je krajně nezodpovědné. Rada odmítá aplikaci hromadné odpovědnosti v jakékoli podobě. Únosci, pokud budou chyceni, teprve po nestranném, spravedlivém procesu..."

Mezitím do Paláce kultury pronikly asi dva tisíce osob a valily se tam stále další. Dav čítající nejméně milion hlav přímo vřel. Pohlédl jsem do devěťadvacátého patra. V oknech byly vidět tváře mnoha zde zaměstnaných lidí.

"K čemu to všechno je?" zeptal jsem se. "Co chtějí? Rozpoutat teror?"

Katka se odvrátila od okna.

"To taky," řekla. "Ale právě teď jsou v Paláci dva členové tajné Trojky kontrolující přenos nejdůležitějších informací ve světové síti infostrád. Pouze oni znají obsah takzvaných Požehnání čili základních přístupových hesel k rozhodovací síti. Fyzická eliminace těchto lidí způsobí, že několik set nižších cenzorů a distributorů dat nebude moci plnit své úkoly. Bez Požehnání prostě neproniknou do nadsítě. V tom případě se osobami vlastníci nejvyšší reálné přístupy stanou informatici podléhající přímo naší Radě matek. Už chápeš? Jeden zdemolovaný uzel je nízká cena za ovládnutí světa."

"Zbývá ještě třetí člen," poznamenal jsem.

"To je Polka."

"Aha...", zavrtěl jsem hlavou a trochu jsem se vzpamatoval. "Ale jak jsme dokázali dostat takové dva fořty na jedno místo? Vždyť se nesmějí k sobě přibližovat."

"Kdo Síti bojuje, ten Síti hyne," pronesla filozoficky Katka. "Komunikovali výhradně

prostřednictvím Sítě a nikdy nesdělovali místo svého pobytu. Aniž to tušili, sešli se nyní v Paláci kultury. Při zahájení demonstrace jeden navštívil služebně Centrum serverů a druhý jako turista nahoře na vyhlídkové galerii obdivuje varšavské panoráma a shromažďující se davy."

"Když o sobě nevěděli oni, jak jste se to dozvěděla vy?"

"Nastrčili jim milenky," odvětila.

"Jasně..., broukl jsem v obdivu nad jednoduchostí této prastaré intriky.

"Systém osobní ochrany Členů Trojky vylučuje tradiční metody likvidace, proto bylo rozhodnuto zaranžovat něco jako živelnou pohromu," pokračovala ve vysvětlování. "Akce se připravovala velice pečlivě a dlouho, protože informace se předávaly výlučně ústně, kurýrkami. Ale na něco jsi zapomněl," změnila téma. "Nevykej mi, já jsem ti už přestala, nevšiml sis?" přitiskla se ke mně. "Kdybych volila moc, byl bys teď docela jinde."

"To je fakt," objal jsem ji. Zdálo se, že mě sexuální převýchova tak či onak nemine...

"Pracovníci Centra serverů se zabarikádovali," oznamovala hlasatelka. "Celé patro a vyšší podlaží Paláce kultury se změnilo v pevnost. Podpálení nepřichází v úvahu kvůli nehořlavosti a neobyčejně důkladné konstrukci stavby. Pobouřené ženy útočící na Centrum ohlašují okupaci obsazené části Paláce až do doby, kdy se operátoři uzlu vzdají a vysvětlí obvinění proti nim. Přestože mnoho spojů bylo zničeno, Centrum ještě není odříznuto od světa. Operátoři rozhodně popírají, že..."

Přetali světlovody?! Při této zprávě mě zamrazilo. Nechtěl bych být v kůži pitomce, který něčím přesekl laserový silový světlovod... Určitě už jsou první mrtví a popálení.

"Demonstranti zastavili na Rondě OSN konvoj s humanitární pomocí, vezoucí příkrývky a spacáky pro oběti zemětřesení na Krymu," informovala hlasatelka. "Otevřeli kontejnery a jejich obsah rekvírovali pro potřeby osob okupujících Palác kultury."

Skutečně, spatřil jsem dlouhé řady lidí s pytli, mířící do budovy jako mravenci do mraveniště. Vypadalo to na dokonalou organizaci.

"Veškeré pokusy o zprostředkování neuspěly," hlásil televizor. "Emoce jsou příliš silné. Musíme vyčkat, až členové tohoto spontánního protestu určí své zástupce pro jednání s úřady. Dosud se ještě nikomu nic nestalo, je hlášeno jen několik případů mdlob. A nyní zveme na další část zábavného seriálu."

Za půl hodiny jsme uslyšeli:

"Naši reportéři z Ronda OSN hlásí, že už bylo úplně vyprázdněno šest kamionů. Za chvíli přineseme prohlášení vedoucího konvoje..."

"Šlo jim to rychle," uznala Katka.

Nestačil jsem odpovědět. Mou pozornost upoutala široká řeka lidí opouštějících Palác kultury. Současně dovnitř vnášeli poslední pytle se spacáky.

"Neobyčejně příznivá zpráva," rozzářila se hlasatelka. "Organizátorům protestu se podařilo přesvědčit část demonstrantů, aby zanechali okupace. Zdá se, že organizační chaos je menší, než se původně zdálo. Pochopitelně potrvá ještě několik hodin, než bude zase pořádek..."

"Nelíbí se mi to," řekl jsem.

V několika oknech pod Centrem se objevily plameny.

"Zdá se, že ty příkrývky a spacáky byly docela teplé," komentoval jsem. Další slova mi

ztuhla v ústech. Katčiny nehty se mi křečovitě zaryly do boku.

Dvacáté sedmé a dvacáté osmé patro vybuchly modrobílým ohněm. Zevnitř vyrazily jiskřící několikametrové plameny. Oknem pronikl triumfální ryk davu. V televizi běžela reklama.

"Co je to?" uvažoval jsem horečně. "Napalm? Magnézium?" Teprve při pohledu na proud roztaveného železa, vytékajícího z jednoho okna, jsem pochopil.

"To je termit!" zvolal jsem. "Šest tiráků... Nejméně padesát tun! Teplota hoření tři a půl tisíce stupňů. Tomu nic neodolá!"

Centrum serverů stále mělo havarijní napájení a satelitní spojení, takže po reklamě na čokoládu televize vysílala zoufalé ječení informatiků smažících se zaživa.

"Vypni to!!" hysterizovala Katka. "To jsem nechtěla! Nechtěla! Bože! Vypni to! Vypni!!!"

Přiskočil jsem k televizoru a udělal s ním krátký proces. S jeho majitelkou to bylo horší.

"O tirácích a termitu jsem nic nevěděla! Věř mi!" vzlykala. "Myslela jsem, že nějak jinak... ve zmatku... A ne, že všechny... turisty... i ty z vysílače..."

"Sama jsi řekla, že je to součást širšího plánu, nemohla jsi tedy vědět všechno," snažil jsem se ji uklidnit. "Neodpovídáš za to, neměla jsi možnost to zastavit, jsi unavená, nespalas..., " pronášel jsem chaoticky.

"Možná bych to zastavila, ale myslela jsem jenom na sebe a na tebe!"

Zatraceně, nebyl na to vhodný čas ani místo, taky jsem si nehodlal hrát na soudce. Ostatně jsem mohl jít do Centra sám a sdělit jim direktivy. Ale kdo by mi uvěřil?

Tlumený hluk davů se výrazně změnil. Zaposlouchal jsem se. Smích? Katka pronikavě vykřikla a napráhla ruku k oknu. Ohlédl jsem se.

Z Centra skákaly živé pochodně. Jedna z nich se stuhou dýmu se roztříštila o ozdoby na jednom z nižších pater Paláce.

V okamžiku nárazu oběti na betonovou krajku mi Katka ztuhla v náruči a omdlela. Zvedl jsem ji a odnesl do ložnice. Uložil jsem ji na postel, pod nohy jí vložil polštář tak, aby byly výš než hlava. Přikryl jsem ji a počkal, až začne pravidelně dýchat na znamení, že mdloba přešla do spánku.

Potom jsem se vrátil k oknu.

Tuny termitu se teprve teď pořádně rozhořely. Rozdílná tepelná roztažnost betonu a oceli vyvolala tepelné napětí, které s rachotem trhlo uzly konstrukce. Železo změkklé žárem způsobilo, že dvě nejvyšší nástavby se vlastní tíhou propadly do hlavní budovy. Jehla ulomená u základny se převrátila, přelétla okraj střechy vyhlídkové galerie a jako klacek do vody zapadla do lidského jezera na Přehlídkovém náměstí. Kolem se rozběhly vlny paniky.

Termit stále žhnul.

Střední část Paláce kultury a vědy se nafoukla jako gigantická dýmovnice. Nebo spíš sopka. Ovšem, sopka je něco, co varšavské panoráma dodnes nepochybně postrádalo!

Náhle z dýmajícího kráteru vystřelilo k obloze klubko bílých plamenů, jako by se v hloubi planoucí budovy zrodilo nové slunce. Před očima mi vyrostla oslepivá stěna ohně.

Zářivá stěna...

Náhlá závrať způsobila, že jsem se musel přidržet parapetu. Na okamžik jsem spatřil vířící kola historioskopu, načež známá, nepochopitelná síla otočila mou mysl o sto osmdesát stupňů.

Byl to prapodivný pocit, protože celou dobu jsem nehybně zíral před sebe. Povrch složený z mihotavých zlatostříbrných zrcadel se přede mnou rozvinul v celé své okázalosti...

A rozestoupil se...

Skutečnost se transformovala.

Spatřil jsem město vystavěné na mostě nad bezednou Propastí. Okamžitě jsem poznal slova, názvy, jména, jako bych zde žil od narození, jako občan tohoto poliš. Stál jsem na vrcholu několikapatrové věže jednoho z okázalých domů Předmostí a pohlížel na barbary deroucí se zpátky na most, který teprve včera zdolali při útoku na sídlo bohatství, aristokracie a moci.

Tito nešťastníci darovali vládcům Mostu svou práci a důstojnost výměnou za lživý slib dočasného štěstí na druhé straně Propastí. Jejich nedávní pánové jim chtěli poskytnout jako průvodkyni bludnou hvězdu, která je údajně měla přivést do pozemského ráje - Země věčné blaženosti. Ve skutečnosti šlo o to, aby už nepotřební barbarští kočovníci zmizeli v nekonečné stepi zapomnění.

Stalo se však něco jiného. Vládcí Mostu měli konkurenty, kteří požadovali jejich moc a privilegia. Rody Coro a Tami -nejbohatší klany Předmostí, nyní prostřednictvím barbarů sáhly pro tyto výhody. Podplacený astrolog ukázal kočovníkům hvězdu směřující nad Propast a vyložil, že jejich údělem je usadit se na Mostě.

Barbaři uvěřili, takže nyní jsem měl před očima kouř požárů a vraždící se davy. Bránu otevřeli uskokem za úsvitu, takže staré vládce zaskočili ve spánku. V chaotické režii vládla nad Mostem přešla do rukou nové aristokracie. Avšak ani ždíbec bohatství nepřipadl kočovníkům, kteří vykrváceli v palbě arkebuz v ulicích města nad Propastí. Slepé vykonavatele cizí vůle očekával osud použitých nástrojů.

Výstřely postupně utichaly. Plameny i touhy planuly neutuchající silou. Jen Propast pod mostem čekala temná, trpělivá, neprobádaná...

Vize hypostázy zhasla.

Nastala noc, kterou úspěšně zaháněla záře nad pahýlem Paláce kultury. Davy se už rozešly, oběti byly odneseny. Prázdnými ulicemi se míhaly obrovské stíny. Majestátní ticho prvních hodin další nové epochy nerušily žádné sirény.

Vládl chmurný klid.

Zaslechl jsem za sebou kroky a po chvíli jsem na rameni pocítil Katčiny dlaně. Opřela si hlavu o má záda.

Otočil jsem se a objal ji.

"Vezmi mě k sobě," poprosila.

"Dobře," odpověděl jsem polohlasně. "Budeme spolu, ale nejdřív..." zmlkl jsem a hledal slova.

"Co?"

"Ukážu ti svět idejí."

přeložil Pavel Weigel